

Prinsesse Grisilla aa ridder Vedervang

Nedtegnet etter Marie Berg på Rommerike – melodi.

Nedtegnet av Anders Heyerdahl – tekst.

Nedtegnet som eventyr av Anna Monrad.

Anna Monrads versjon:

De var en gong en konge som hadde mange riker aa lann han raadde aaver. Aa saa mye rikdom aa kaassbarheter at'n itte hadde tal paa dom. Aa tenere aa riddere var de i hundrevis, som gjorde alt de kongen befalte bare han sa et or.

Denne kongen hadde ei ong vakker datter som hette Grisilla. Hu var kjæresten tel en ridder som hette Vedervang. Han var i teneste hos kongen, men ingen visste om de; faar de kunne itte nytte faar en ridder aa tenke aa faa en prinsesse. Men av aa tel møttes dom i den store slaattshagen aa da laavas dom aa vera tru mot hverandre saa lende dom levde.

Men tel sist hendte de slik at prinsesse Grisilla vart fruktsomli me ridder Vedervang, aa faar detta vart begge utta' seg. Faar de var saa i den tia at viss ei prinsesse vart fruktsomli før hu vart gjift, maattte 'a brennes. Men enda var de ingen som hadde merka de.

Saa var de en dag at

Grisilla hu sat uti gullveven saa fin,
da kom hennes moder gangende in.
«Aa si meg Grisilla, min dotter saa fin,
haaffer renner de mjølk utur brøsterne din'?»

Da maatte Grisilla telstaa haassen de hadde seg. Aa de vart stor sørgj, itte bære i kongsgaarn, men aaver heile lanne; faar ælle likte denna vakre aa snille prinsessa aa synnes de var fælt at hu skulle faa slik daue som aa bli brent. Men skjikken var slik, aa de nytte itte haa dom tagg aa ba.

Hu vart da stengt in paa et rom me mange tel aa hølle vakt saa'a itte slapp ut. Aa kongen sendte faalk tel skogs etter ve tel brenninga. Han ba dom endeli finne tør ve saa dotter has sitte maatte pines, men brenne fort opp.

I det samma prinsesse Grisilla vart lagt paa varmen, skulle ridder Vedervang kastes i aarmegaarn. Men den siste natta somne vakta, aa da hu Grisilla fekk se at ælle svav, kom hu seg usett utur romme sett aa fekk banke paa hos ridder Vedervang. Han hørte straks aa spørde haakken de var som banke saa seint. Da svara prinsesse Grisilla:

«Aa Vedervang, aa Vedervang! min kjæreste ven! de er meg, Grisilla.»

Da han hørte detta, var'n itte sein me aa laakke op, aa saa dro dom i hoppes tel et anne lann, som ingen kjente dom.

Tel sist da dom hadde gaatt lengi, kom dom tel en tjukk skau. Igjønnoom denna skauen ville dom gaa, faar der var de minst faalk aa møte. 'Ta noen dom tala me paa vegen fekk dom høre at kongen hadde

en stor krigshær ute faar aa leite etter ridder Vedervang aa prinsesse Grisilla; deffer gjikk dom dag aa natt aa ga seg bare saapass stønner at dom fant seg noe aa eta. Men etter som tia gjikk, vart'a Grisilla meir aa meir ussel, saa de var itte langt dom kom om gangen uten aa hvile.

Saa var de en dag at hu vart klein, aa naa skjønnte'a at tia hennes var kommin. Da sa hu tel ridder Vedervang:

«Min fader han hadde saa mangt et slaatt
je ønsker jeg hadde en eneste daatt
aa hvile mitt hue paa.»

Da laga ridder Vedervang ei seng ta greiner aa maasa, som hu kunne legge seg paa. Sjøl sette'n tel aa passe paa 'a.

Om ei støn sa prinsesse Grisilla:

«Jeg ønska je hadde en draape vann.»

Da ridder Vedervang hørte dette, drog'n avste faar aa finne vatn; men haa langt han gjikk aa haa mye han lette, fant'n itno vatn, aa snart var de kvel'n. Men me'n var borte, fekk prinsesse Grisilla to smaagutter, aa naa laag 'a der aaleine aa hjølpeslaus aa venta paa ridder Vedervang skulle komme me vatn.

Tel sist ut paa kvelsia fant'n en bekk. Da tok'n me seg vatn «i sin gulrøe sko,» men da han kom att me de, var'a Grisilla dau, aa begge saannerne me. Da ridder Vedervang fekk se de som hadde hendt, vart'n aldeles uta' seg aa sørgjivin, som ælle kan forstaa. Han synes naa de itte var no' mei raa leva faar. Saa da han hadde begrøvi 'a Grisilla aa begge saanna sinne, by'nt aa gaa framaaver igjen. Han fjikk aa gjikk. Haa lengi han høldt paa slik visste'n itte; faar han høldt itte lengre tall paa da'ne. Men tel slutt kom'n fram tel et fremment lann, aa ta no'on faalk han møtte fekk'n høre at heile lanne var i sørj; faar kongen doms hadde nyss hatt kri me nabokongen aa hadde taft aa skulle snart gji ifraa seg rigjeringa tel nabokongen som naa var paa himvegen me ælt de gull aa søll aa kaasbarheter han hadde finni i lanne.

Vedervang spørde haa slaatte laag. Da'n fekk greie paa de, drog han like dit.

Der var de saa stille som 'ti en grav aa itte et menneskje var aa se. De kom se 'ta at ælle satt aa sørgje faar de som hadde hebdt lanne; men krigshærn hadde leire seg paa ei stor slett uttaføre slaatte, aa i slaattsporten sto kongens stidhest bøttin.

Ridder Vedervang kaste seg oppaa hesten aa fór utpaa sletta aa fekk samle ælle soldatne, aa sea sette dom etter fiena.

Da kongen aa folka hass fekk se den store krigshærn som kom settanes etter dom, vart dom aldeles forfjamse aa aaverga seg med én gong.

Ridder Vedervang aa soldatne hass tok telbars att ælt gull aa søll aa kaasbarheter som hadde ti', aa sea jaga di dom utur lanne.

Da kongen fekk høre de som hadde hendt, vart han fælt gla, aa de vart slik stas me ridder Vedervang, de eine gjestebu vart gjort etter de andre, aa som de før var sørj i lanne, vart de naa glæe, aa kongen gjorde Vedervang tel den høgste ma'n i lanne nest etter seg sjøl, aa ga'n æll den rikdom han ville ha; men ridder Vedervang brydde seg itte stort om ælt detta. Han vart itte gla meir da han ældri kunne glømme prinsesse Grisilla.

Oppskrift 1860 av Anders Heyerdahl etter ukjent sanger, Aurskog, Romerike, Akershus .

"Hvad er det for en Ganger graa
- Malfrid min Frue -
hver Morgen for din Port at staa?"
- Torer lil, Torer ligger og lurur - .

"Det er ingen Gangar graa,
- Malfrid min Frue -
Det er nok min Moders Melkefaar."
- Torer lil, Torer lil, Torer ligger og lurur - .

"Er det Moders Melkefaar,
Med Silkesadl og Guldbiksel paa?"

Hvad er det for et to Par Sko
Hver Morgen for din Seng mon staa?

"Hvad er det for ein Barneskrig,
Hver Morgen skriger i Buret dit?"

"Det er ingen Barneskrig,
Men det er nok Guldharpn min."

"Og er det da Guldharpn din

Med Silkereiv og List omkring?.

"Og kjender du den gule Lok
Som hænger ved min Sadel-Knap.

"O! ja saa men jeg kjende maa,
I femten Aar jeg kjæmt den saa."

"Og kjender du den hvide Hand
Som hænger ved mit Sadel-Band?"

"Ja saa men jeg kjende maa,
I femten Aar jeg paa den laa."

"Var Du ikke Søsteren min,
Skal Blodet rinde af Halsen din."

Hun drak ham til med to Glas Vin,
Hun stak ham med hans eget Sværd.

"Lig nu der for Hund og Ravn,
Som Saa forraader min Fæstemand!"

Grisilla og ridder Vedervang

Grisilla slo på gullveven så fast,
- med' gaukjen han gol -
Så kvite mjølkji or brjostet spratt.
- I høgeloftssvol,
Grisilla sit'e i buret,
så mangt ho syrgjer.

Grisilla sat i veven så fin,
så kom hennar mo'er sjov gangande inn.

«Å høyr du Grisilla, kjær dotteri mi:
kvi renn'e det mjølk utor brjosto di'?»

«Det er inkje mjølk om det synest så;
det er den mjøden eg drakk i gjår.»

«Dei tvo ting er kvorare ulik,
for mjøden er brun og mjølkij er kvit.»

Eg kan inkje lenger dylja fyr deg:
herr Riddeval heve lokka meg.»

«Heve herr Riddeval lokka deg,
så hev du kje lenger mo'er i meg.

Honom eg vil på bålet brenne,
deg eg vil av landet sende.»

Grisilla ho aksla kåpa blå,
så gjekk ho dit som Riddeval låg.

Grisilla ho pikka på dynni med fing':
«Statt opp, herr Riddeval, lat meg inn!»

«Ingen heve eg stevna lagt,
og ingen let'e eg inn om natt.»

«Å jau, kan du inkje lata meg inn,
for det er Grisilla, allerkjærasten din.»

Er det Grisilla, allerkjærasten min,
så gladeleg sko eg lata deg inn.»

Riddeval opp utor sengji sprang
og skreidde frå lokune så det klang.

«Å høyr du Grisilla, hoss er det no fatt,
med' de er ute så eine om natt?»

«Mi mo'er hev blivi meg så v Reid,
ho vil inkje sjå meg fyr augo meir.

Deg vil ho på bålet brenne,
meg ho vil av landet sende.»

«Trollkvinnur kan ho på bålet brenne,
røvarar kan ho av landet sende.»

Riddeval pakka sitt gull i skrin,
så drog han av landet med kjærasten sin.

Då dei kom på kvitan sand,
dei ropa ivi til ferjemann.

«Ferjemann, set du 'kon ivi på stand,
eit hundre riksdalar eg gjev deg i hand.»

«Slett inkje eg tore, slett inkje eg må;
hennar mo'er var her og forbaud meg i gjår.»

Den riddare dreg'e på hanskar små,
så munde han sjav fyr dei årine gå.

Da dei kom i grøne lund,
då lyster Grisilla å kvile ei stund.

«Mi mo'er ho hadde dei ternune ni,
Gud gjeve at eg hadde ei utav di!

Min fa'er han hadde så mange slott:
Gud gjeve eg hadde det miste kot!

Min fa'er han hadde så mange land,
Gud gjeve eg hadde det rennande vatn!»

Herr Riddeval var imot henne så god:
han henta det vatnet i raude gullsko.

Då han kom seg åt vatnet ned,
då sat der ein fugl'e og song derved:

«Skunde du deg i din kjortel raud,
din kjæraste ligg'e i rosenlund daud.»

«Krist gjeve eg visste om du seie satt,
eg sille meg drukne i djupaste vatn.»

Herr Riddeval gjekk bå' med redsle og harm,
tvo bonn låg den daude mo'er på arm.

Då Riddeval tilbake mun nå,
daud var Grisilla og sønine små.

Så sette han sverdet imot ein stein,
- med' gaukjen han gol -
odden gjorde hass hjarta stort mein.
- I høgeloftssvol,
Grisilla sit'e i buret,
så mangt ho syrgjer.